

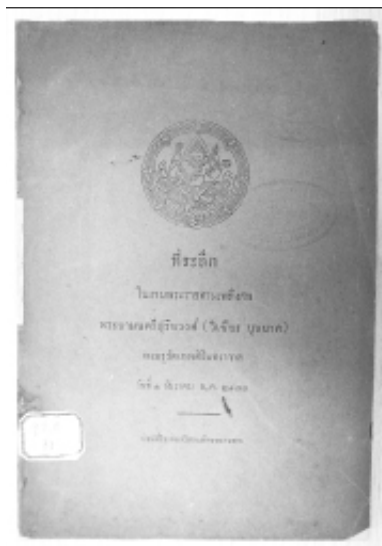
การชำระประวัติศาสตร์กลาง
ด้วยหลักฐานปฐมภูมิ
การพิสูจน์ว่า
ใครคือพระยากลางคนแรก
หลังสงครามพม่า พ.ศ. 2352
ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์

เอนwa มโนอุณ

สารตราทรงพระกรุณาแต่งตั้ง พระวิเชียรภักดีพระยากลาง และสารตราทรงพระกรุณาแต่งตั้ง พระยาณรงค์เรืองฤทธิ์ประสิทธิสงครามพระยากลาง โดยสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาเสนานุรักษ์ ผู้บัญชาการสูงสุดในสงครามพม่า พ.ศ. 2352 เป็นหลักฐานปฐมภูมิที่พิสูจน์ว่า ประวัติการรับราชการของ พระยากลางคนแรกหลังสงครามพม่า พ.ศ. 2352 พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ชัดแย้ง กับพระยากลางตัวจริงในประวัติศาสตร์

พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ หนังสืออ้างอิงของ สุนัย ราชภัฏชวาทร์รักษ์

1. หนังสือ ฎีกัต โดย สุนัย ราชภัฏชวาทร์รักษ์ กล่าวว่า พระยากลางเจิมเจ๊ะมะเป็นพระยากลางคนแรกหลังสงครามพม่า พ.ศ. 2352 และอธิบายในเชิงอรรถ หน้า 92-93 ว่า “ประวัติเจ้าเมืองกลางและเมืองภูเก็ตต่อไปนี้ได้จากประวัติคุณหญิงมนตรีสุริยวงศ์ (เลื่อม บุนนาค) พระนิพนธ์ สมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพในหนังสือดำรงราชานุสรณ์ พิมพ์เป็นที่ระลึกเพื่อเฉลิมพระเกียรติในการเสด็จพระราชดำเนินเปิดพระอนุสาวรีย์ ณ กระทรวงมหาดไทย เมื่อ 1 เมษายน 2511 หน้า 479-481” และเชิงอรรถท้ายหนังสือดำรงราชานุสรณ์ฉบับเดียวกันหน้า 482 ระบุว่า “คัดจากหนังสือที่ระลึก ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระยามนตรีสุริยวงศ์ (วิเชียร บุนนาค)”

ภาพ 1
ที่มา: หอสมุดแห่งชาติ

หนังสือที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ พระยามนตรีสุริยวงศ์ (วิเชียร บุนนาค) ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2483 (ภาพ 1) ซึ่งสมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงนิพนธ์ประวัติคุณหญิงมนตรีสุริยวงศ์ (เลื่อม บุนนาค) หน้า 20-26 กล่าวถึง พระยากลางเจิมเจ๊ะมะ หน้า 23-24 ว่า

“สกุลฝ่ายบิดาของท่านเลื่อม ฝ่ายชาย ต้นเดิมเป็นแขกชาวเมืองมัทธาษฎร์ มาตั้งภูมิลำเนาค้าขายอยู่ที่เมืองกลาง ราวเมื่อครั้งกรุงธนบุรี ได้รับงานในผู้ว่าราชการเมือง ช่วยในกิจการที่เกี่ยวข้องกับแขกชาวต่างประเทศ จึงได้เป็นกรรมการตำแหน่งที่หลวงล่าม ได้หญิงชาวเมืองกลางเป็นภรรยา มีบุตรชายชื่อนายเจิม แขกเรียกว่าเจ๊ะมะ เมื่อราวในรัชกาลที่ 1 นายเจิมได้เป็นที่หลวงล่ามแทนบิดา และได้หญิงในวงศ์ญาติของท้าวเทพกษัตรี ชื่อแสง เป็นภรรยา ในประวัติจดว่า นายเจิมคนนี้ได้เป็นที่พระยากลางพิเคราะห์ดูตามเหตุการณ์ในพระราชพงศาวดาร น่าจะเป็นเมื่อต้นรัชกาลที่ 2 ด้วยเมื่อปีมะเสงเอกศก พ.ศ. 2352 ปี พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศล้านภาลัยเสด็จผ่านพิภพนั้น พระมาลงมาตีได้เมืองกลาง กองทัพ

กรุงออกไปช่วยไม่ทัน เมื่อรบพุ่งขับไล่พะม่าแตกหนีไปแล้ว ครั้งนั้นรวบรวมครอบครัวเมืองกลางที่พะม่ากวาดต้อนไปไม่ได้ มาตั้งที่กระฎาหงาที่เป็นเมืองพังงาบัดนี้ ที่เมืองกลางเดิมเป็นแต่อย่างอำเภออยู่คร่าว 1 หลวงล่ามเจิมเห็นจะได้เป็นพระกลางในตอนนี้ ด้วยเป็นคนพื้นเมืองให้ควบคุมผู้คนซึ่งยังเหลืออยู่ในเกาะกลาง”

2. หนังสือ ทำวาทะพระษัตริย์ของสุนัย ราชภัณฑารักษ์ บทผนวก 2 ทำเนียบเจ้าเมืองกลาง หน้า 83 มีการขยายความ ซึ่งไม่ปรากฏในพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพเช่น การแต่งตั้งโดยพระยานคร ห่วงเวลาที่ดำรงตำแหน่งพระกลางและพระยากลาง การกลับเป็นเมืองขึ้นของกรุงเทพฯ ตามเดิมเมื่อ พ.ศ. 2370 ฯลฯ

“พ.ศ. 2352-2370 พระกลาง (เจ๊ะมะหรือเจิม) เมื่อเมืองกลางร้างไปแล้วก็อยู่ในปกครองของเมืองนครศรีธรรมราช ทางเมืองนครจึงตั้งให้หลวงล่ามกรมการเมืองกลาง (เจิม แซกเรียกเจ๊ะมะ) ซึ่งบิดาเป็นแขกชาวเมืองมัทธาษฎร์ มาตั้งค้าขายอยู่ในเมืองกลางตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีนั้น เป็นหัวหน้าหรือนายกองคอยดูแลรวบรวมผู้คนพลเมืองซึ่งยังหลงเหลือตกค้างอยู่ ภายหลังเมื่อผู้คนกลับเข้ามาอยู่ในเมืองมากพอสมควร จึงกลับตั้งเป็นเมืองขึ้นใหม่ให้ขึ้นเมืองนครศรีธรรมราช และหลวงล่าม (เจิม) ก็ได้เป็นพระกลางเจ้าเมืองมาจนถึง พ.ศ. 2370”

“พ.ศ. 2370-2380 พระยากลาง (เจิม) เมื่อเมืองกลางมีผู้คนพลเมืองกลับเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มขึ้นจนเท่าเดิมหรือมากกว่าแล้ว จึงได้ยกฐานะกลับเป็นเมืองขึ้นกรุงเทพฯ ตามเดิมเมื่อ พ.ศ. 2370 และพระกลาง (เจิม) ก็ได้เลื่อนเป็นพระยากลาง อยู่ในตำแหน่งเจ้าเมืองตลอดมาจนถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. 2380 พระยากลางเจิมผู้นี้เป็นบิดาพระภูเก็ต (แก้ว)...”

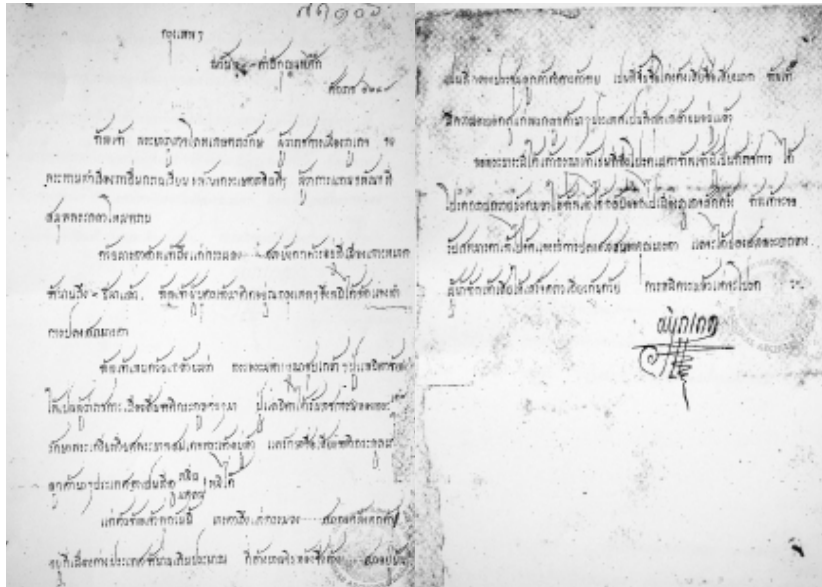
การพิสูจน์ว่าใครคือพระยากลางคนแรกหลังสงครามพม่า พ.ศ. 2352 ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์

1. หลักฐานบรรดาศักดิ์ทางราชการ

จดหมายคำร้องของพระยาภูเก็ตฯ (ลำดวน) เขียนเมื่อวันศุกร์ แรม 6 ค่ำ เดือน 3 ปีกุน นพศก จ.ศ. 1249 (พ.ศ. 2430) ขออนุญาตไปทำศพมารดาซึ่งถึงแก่กรรม เขียนว่า

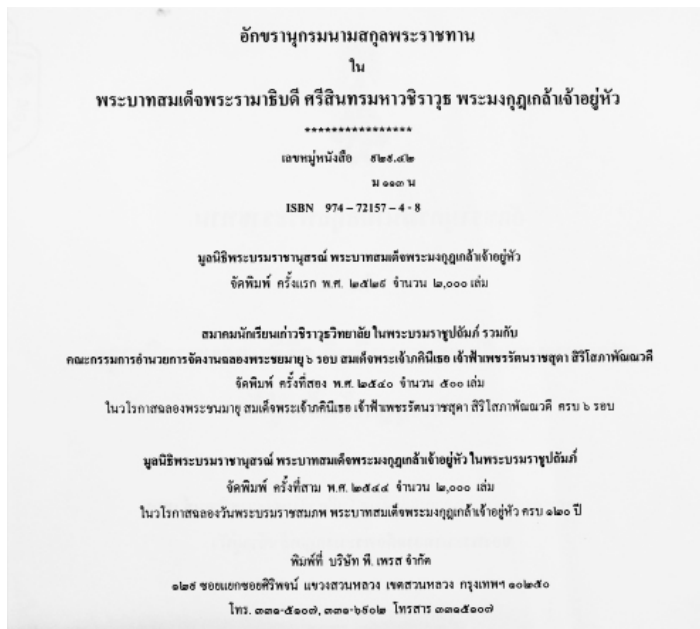
“ข้าพเจ้าเห็นด้วยเกล้าผมว่า ทรงพระกรุณาชุบเกล้าปู่แลบิดาข้าพเจ้าให้เป็นผู้ว่าราชการเมืองสืบชาติตระกูลต่อมา ปู่แลบิดาได้รับราชการฉลองพระเดชพระคุณรักษาพระเกียรติยศพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว...” (ภาพ 2 บรรทัดที่ 7-9)

คำร้องของพระยาภูเก็ตฯ (ลำดวน) อ้างถึงประวัติการรับราชการของบรรพบุรุษคือ ปู่ (พระภูเก็ต แก้ว) และบิดา (พระยาวิฑิตสงคราม) เท่านั้น แต่ไม่ได้อ้างถึงคุณทวด (เจิม) เพราะไม่ได้เป็นขุนนาง ข้อมูลนี้ตรงกับรายละเอียดในใบพระราชทานนามสกุลจากรัชกาลที่ 6

ภาพ 2
ที่มา: หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ร.5 ม. 2.12 ก (ฎเก็ด)/1 ใบbok

ใบพระราชทานนามสกุลจากรัชกาลที่ 6 อยู่ในหนังสือ “อักษรานุกรมนามสกุลพระราชทาน ใน พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว” ของ หอวิชาฐานุสรณ์ หน้า 173 ลำดับที่ 117 (ภาพ 3)

ภาพ 3
ที่มา: หอวิชาฐานุสรณ์ หอสมุดแห่งชาติ

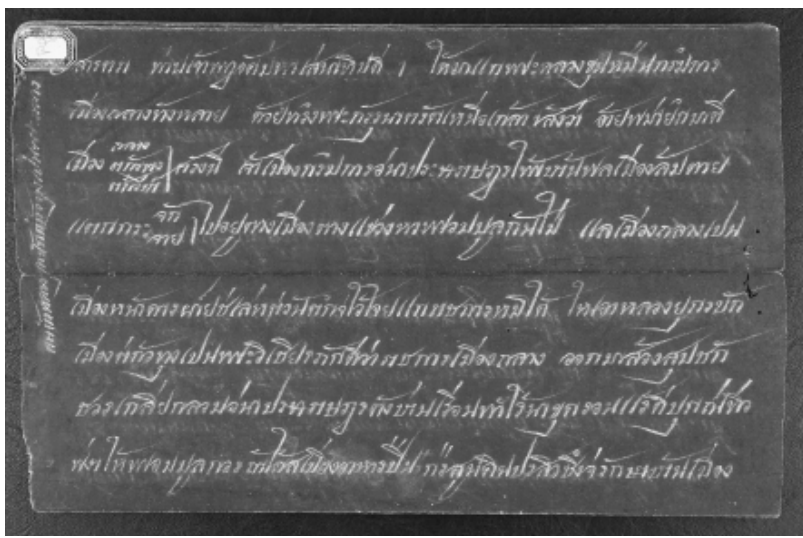
2. สารตราแต่งตั้งพระถลาง พระยาถลางคนแรก โดยสมเด็จพระบรมราชาเจ้ามหาเสนาณรงค์ฯ หลังศึกพม่าครั้งที่ 2 พ.ศ. 2352 จาก จดหมายเหตุรัชกาลที่ 2 จ.ศ.1173-1175 (พ.ศ. 2354-2356)

2.1 สารตราแต่งตั้งพระถลาง เจ้าเมืองถลางคนแรกหลังสงครามพม่า พ.ศ. 2352

สมัยสงครามกับพม่าครั้งที่ 2 พ.ศ. 2352 สมเด็จพระบรมราชาเจ้ามหาเสนาณรงค์ฯซึ่งคุมหัวเมืองปักษ์ใต้เสด็จลงมาบัญชาการในการรบกับพม่าด้วยพระองค์เอง ขณะนั้นบ้านเมืองยังไม่สงบเรียบร้อย ประชาชนชาวถลางยังระส่ำระสายเพราะกลัวพม่า พระองค์ทรงพระกรุณาแต่งตั้งพระถลางคนแรกคือ ให้หลวงยกกระบัตรเมืองตะกั่วทุ่งเป็น พระวิเชียรภักดี เจ้าเมืองถลาง เพื่อรวบรวมผู้คนไปตั้งเมืองถลางที่กรำแง สำหรับประวัตินหลวงยกกระบัตรเมืองตะกั่วทุ่ง ไม่ทราบสายสกุล และไม่ปรากฏหลักฐานว่าเคยเป็นหลวงล่ามกรรมการเมืองถลาง

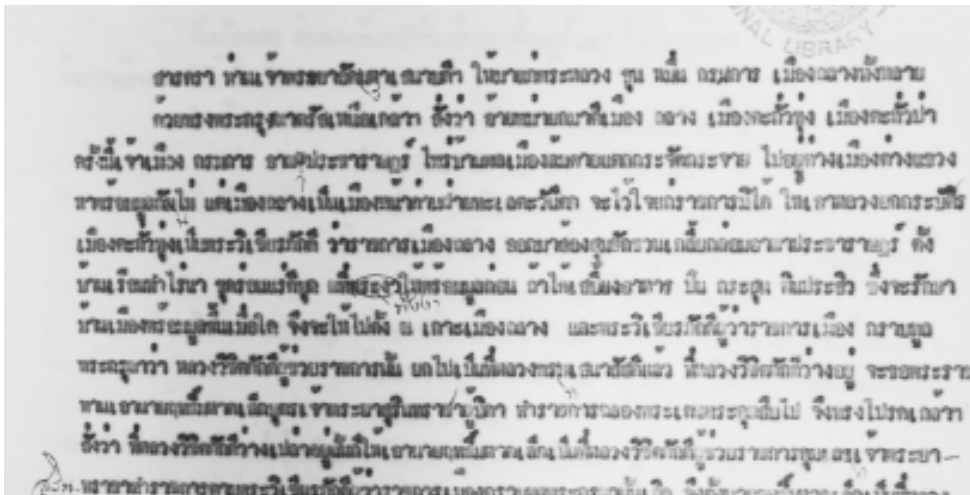
จดหมายเหตุ ร. 2 ชื่อ ร่างตราถึงพระยาไทรบุรี เรื่องถวายสิ่งของในการเพลิงพระบรมศพ ฯลฯ เลขที่ 2 จ.ศ. 1173 (ประวัติ ได้จากกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2458) เป็นหลักฐานการแต่งตั้งพระถลางเจ้าเมืองถลางคนแรก หลังสงครามพม่า พ.ศ. 2352 ว่า

“ด้วยทรงพระกรุณาตรัสเหนือเกล้าสั่งว่า... ให้เอาหลวงยกกระบัตรเมืองตะกั่วทุ่งเป็นพระวิเชียรภักดีว่าราชการเมืองถลาง... พระวิเชียรภักดีผู้ว่าราชการเมือง... ขอพระราชทานเอานายฤทธิมหาดเล็ก บุตรเจ้าพระยาสุรินทรราชาผู้บิดา... จึงทรงโปรดเกล้าฯ สั่งว่า... ให้เอานายฤทธิมหาดเล็กเป็นที่หลวงวิจิตรภักดีผู้ช่วยราชการคุมเลขาของเจ้าพระยาสุรินทรราชาทำราชการตามพระวิเชียรภักดีผู้ว่าราชการกราบทูลพระกรุณานั้นเกิด... สารตรามา ณ วัน ศุกร์ แรม 5 ค่ำ เดือน 9 ปี มะแม ตรีศก (จ.ศ. 1173 หรือ พ.ศ. 2354)” (ภาพ 4 บรรทัดที่ 2-8 และ ภาพ 5 บรรทัดที่ 4-5)

ภาพ 4

ที่มา: จดหมายเหตุ ร.2 จ.ศ.1173 (สมุดไทยดำ) ชื่อร่างตราถึงพระยาไทรบุรี เรื่องถวายสิ่งของในการเพลิงพระบรมศพ ฯลฯ

ภาพ 5

ที่มา: จดหมายเหตุ ร.2 จ.ศ.1173 (คำคัดถ่ายถอดจากสมุดไทยดำ) ชื่อ ร่างตราถึงพระยาไทรบุรี เรื่องถวายสิ่งของในการเพลิงพระบรมศพ ฯลฯ

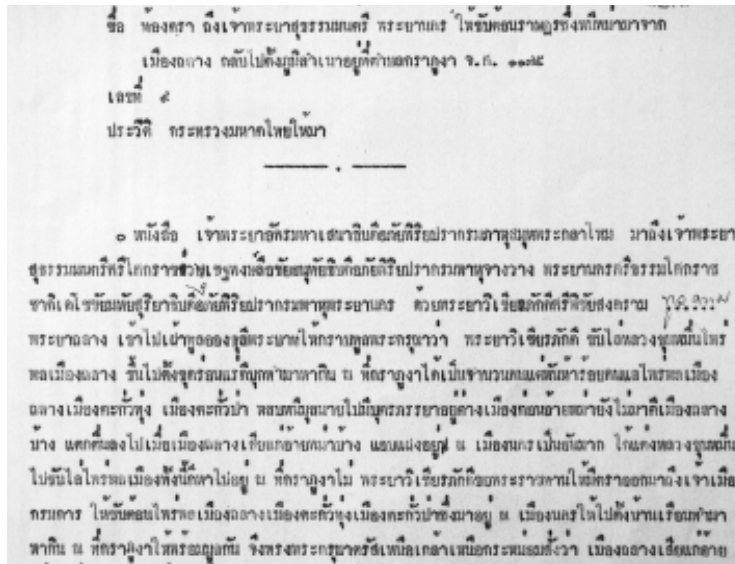
2.2 ภารกิจของพระยาถลาง

จดหมายเหตุ ร.2 ชื่อ ท้องตราถึงเจ้าพระยาสุธรรมมนตรี พระยานคร ให้ขับต้อนราษฎรซึ่งหนีพม่ามาจากเมืองถลาง กลับไปตั้งภูมิลำเนาตั้งอยู่ที่ตำบลกระถางฯ จ.ศ.1175 เลขที่ 9 (ประวัติกระทรวงมหาดไทยให้มา) เมื่อวันอังคาร เดือน 8 แรม 1 ค่ำ ปีระกา เบญจศก แสดงถึงภารกิจของพระยาถลาง ดังนี้

“ด้วยพระยาวิเชียรภักดีศรีพิชัยสงคราม พระยาถลาง เข้าไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทให้กราบทูลพระกรุณาว่าพระวิเชียรภักดี ขับไล่หลวงขุนหมื่นไพร่พลเมืองถลาง ขึ้นไปตั้งซุร่อนแร่ดีบุกท่ามาหากิน ณ ที่กระถางฯ ได้เป็นจำนวนคนแต่พันห้าร้อยคนแลไพร่พลเมืองถลางเมืองตะกั่วทุ่งเมืองตะกั่วป่า หลบหนีมุลนายไปมีบุตรภรรยาอยู่ต่างเมืองก่อนย้ายพม่ายังไม่มาตีเมืองถลางบ้าง...” (ภาพ 6 บรรทัดที่ 3-6)

จดหมายเหตุ ร. 2 ชื่อ ท้องตราเจ้าพระยาอัศวมหาเสนาถึงพระยาศรีธรรมมาโคกราช ให้ส่งข่าวเมืองไทรบุรีไปให้พระวิเชียรภักดีซึ่งออกไปจัดการตั้งเมืองถลางที่ตำบลกระถางฯ วันอาทิตย์ขึ้น 7 ค่ำ เดือน 8 ปีระกา จ.ศ. 1175 (พ.ศ. 2356) เลขที่ 5 (ประวัติได้มาจากกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2458) แสดงถึงภารกิจของพระยาถลาง ดังนี้

“พระยาวิเชียรภักดีศรีพิชัยสงครามพระยาถลาง เข้าไปแจ้งราชการให้กราบทูลพระกรุณาว่า พระยาวิเชียรออกมาตั้งที่กระถางฯ ทุกวันนี้ขัดสนเสบียงอาหารหนัก ไพร่พลเมืองยังหาขึ้นไปตั้งพร้อมมูลไม่ จะขอให้เจ้าเมืองกรมการขับไล่ไพร่พลเมืองถลางกลับขึ้นไป ณ ที่กระถางฯ ให้สิ้นเชิง แล้วพระยาวิเชียรภักดีจะขอจัดซื้อข้าว ณ เมืองไทรไปแจกจ่ายไพร่พลเมืองถลาง...” (ภาพ 7 บรรทัดที่ 4-7)

ภาพ 6

ที่มา: จดหมายเหตุ ร.2 จ.ศ. 1175 เลขที่ 9 (คำคัดถ่ายถอดจากสมุดไทยดำ) ชื่อ ท้องตราถึงเจ้าพระยาสุทรภมมณตรี
พระยานคร ให้ขับต้อนราษฎรซึ่งหนีพม่ามาจากเมืองกลาง กลับไปตั้งภูมิลำเนาตั้งอยู่ที่ตำบลลคราภูงา

ภาพ 7

ที่มา: จดหมายเหตุ ร.2 จ.ศ.1175 (คำคัดถ่ายถอดจากสมุดไทยดำ) ชื่อ ท้องตราเจ้าพระยาอัครมหาเสนา ถึง
พระยาศรีธรรมโศกราช ให้ส่งข้าวเมืองไทรบุรีไปให้พระวิเชียรภักดีซึ่งออกไปจัดการตั้งเมืองกลางที่ตำบลลคราภูงา
วันอาทิตย์ 7 ค่ำ เดือน 8 ปีระกา จ.ศ. 1175 (พ.ศ. 2356) เลขที่ 5

2.3 สารตราแต่งตั้งพระยาณรงค์เรื่องฤทธิ์ประสิทธิสงคราม พระยาถลางคนแรกหลังสงครามพม่า พ.ศ. 2352

สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาเสนานุรักษ์ทรงเห็นผลงานของพระวิเชียรภักดีพระถลางในการตั้งเมืองถลาง และรวบรวมพลเมืองที่กราบฏาตามรับสั่ง จากความชอบนี้จึงทรงพระกรุณาให้เลื่อนยศของพระวิเชียรภักดี เป็นพระยาณรงค์เรื่องฤทธิ์ประสิทธิสงคราม เมื่อวันที่ 9 ค่ำ เดือน 8 ปีระกา นักขัตตรเบญจศก (จ.ศ. 1175 หรือ พ.ศ. 2356) พระถลางรับตราตั้งเมื่อ วันแรม 6 ค่ำ เดือน 8 ตามหลักฐานคือ จดหมายเหตุ ร.2 ชื่อ ร่างตรา เจ้าพระยาอัครมหาเสนาฯ มาถึงเมืองนครฯ เรื่องให้พระยาไทรชายขาวให้เป็นกำลังแก่พระยาถลาง ให้ส่งตัว หลวงบำรุงเมืองถลางเข้ามา ณ กรุงฯ และถึงเมืองถลางให้ถอดพระยกกระบัตรแล้วส่งตัวเข้ามา ณ กรุงฯ เลขที่ 7 ดังนี้

“พระวิเชียรภักดีมีความชอบ ทรงพระกรุณาให้เลื่อนพระวิเชียรภักดีเป็นพระยาณรงค์เรื่องฤทธิ์ประสิทธิสงคราม พระยาถลาง พระราชทานสัปทนสักหลาดแดงคัน 1 เสื้อมังกรสีตัว 1 ผ้าปุมผืน 1 กระบี่บังทองเล่ม 1 ให้แก่พระยาถลาง กับได้ให้เจ้าพนักงานจ่ายเป็นท้าวหนกอย่าง 10 บอก พิมพห่อกระสุนคู่นี้ให้ออกมาไว้สำหรับเมือง... ครั้น ณ วันแรม 6 ค่ำ เดือน 8 พระยาถลางรับตราฉบับ...” (ภาพ 8 บรรทัดที่ 3-5, ภาพ 9 บรรทัดที่ 4-6)

ภาพ 8

ที่มา: จดหมายเหตุ ร.2 จ.ศ. 1175 (สมุดไทยดำ) ชื่อ ร่างตราเจ้าพระยาอัครมหาเสนาฯ มาถึงเมืองนครฯ เรื่องให้พระยาไทรชายขาวให้เป็นกำลังแก่พระยาถลางให้ส่งตัวหลวงบำรุงเมืองถลางเข้ามา ณ กรุงฯ และถึงเมืองถลางให้ถอดพระยกกระบัตรแล้วส่งตัวเข้ามา ณ กรุงฯ เลขที่ 7

อยู่ปากน้ำโพคังเป็นกองเป็นหมวด แล้วจะให้หญิงทิวสำหรับราชการนั้นไม่มีตราออกมาให้พระวิเชียรภักดีตั้ง
 เลี้ยงถนอมด้วยนมแม่ทั้ง และซึ่งพระวิเชียรภักดีก็ออกมาตั้ง. ๒๖๖. บุคคลอยู่ ๓ ที่ กรา ภูษา ครั้งนี้ พระวิเชียร
 ภักดีก็นำใจอุสสาหะคังแจ้งให้ไพร่พลเมืองขึ้นไปตั้งอยู่ ๓ ที่ กรา ภูษา เป็นมาลา. ๒๖๗. ใคคังนี้ พระวิเชียรภักดี
 มีความชอบ ทรงพระกรุณาให้เลื่อนพระวิเชียรภักดีเป็นพระยาณรงค์เรืองฤทธิ์ประสิทธิสงคราม พระยาถลาง
 พระราชทานสัปทศกษัตราภคณ ๑ เสียมังกรสีตัว ๑ ช้างมูมื่น ๑ กระบี่มั่งทองเงิน ๑ ให้แก่พระยาถลาง
 กับใคให้เจ้าพนักงานจ่ายเป็นท้าวคนอย่าง ๑๐ นอก ๔๕๗ พิมพ์พลอกระสุนคันทิงให้ออกมาไว้สำหรับเมือง แล้ว
 ให้พระราชทานข้าวเปลือก ๒๐ เกวียน ข้าวสาร ๑๐ เกวียน รวม ๓๐ เกวียน เกือบ ๒ เกวียน ออกมาแจก
 จ่ายให้ไพร่พลเมือง ๓ ที่ กรา ภูษา รับพระราชทาน และข้าวสาร ๑๐ เกวียนนั้น พระยาถลางให้บรรทุกออกมา
 ถวายแล้ว แต่ข้าวเปลือก ๑๕ เกวียน เกือบ ๒ เกวียน นั้นจะส่งออกมาครั้งหลัง อนึ่ง.... ให้พระยาสุเมธ
 สมบัติมาตั้งโรงกรรง ๓ เมืองตะกั่วทุ่งด้วยโรงหนึ่ง ดำรงราษฎรร้อนแม่แร่ทุกใค ก็ให้พระสุเมธทราบอาการ

ภาพ 9

ที่มา: จดหมายเหตุ ร.2 จ.ศ. 1175 (คำคัดถ่ายถอดจากสมุดไทยดำ) ชื่อ ร่างตราเจ้าพระยาอัครมหาเสนาฯ
 มาถึงเมืองนครฯ เรื่องให้พระยาไตรภพซ้ายให้เป็นกำลังแก่พระยาถลางให้ส่งตัวหลวงบำรุงเมืองถลางเข้ามา
 ณ กรุงฯ และถึงเมืองถลางให้ถอดพระยกกระบัตร์แล้วส่งตัวเข้ามา ณ กรุงฯ เลขที่ 7

สรุป

หลักฐานปฐมภูมิคือสารตราแต่งตั้งพระยาถลางของสมเด็จพระบรมราชาเจ้ามหาเสนานุรักษ์
 ผู้บัญชาการสูงสุดในสงคราม พ.ศ. 2352 ทรงพระกรุณาแต่งตั้งหลวงยกกระบัตร์เมืองตะกั่วทุ่ง (ไม่ทราบ
 สายสกุล และไม่ปรากฏหลักฐานว่าเคยเป็นหลวงล่ามกรมการเมืองถลาง) เป็นพระวิเชียรภักดี เจ้าเมืองถลาง
 เมื่อวันศุกร์ แรม 5 ค่ำ เดือน 9 ปีมะแม ตริศก (จ.ศ. 1173 หรือ พ.ศ. 2354) ต่อมาพระวิเชียรภักดีทำความชอบ
 จึงทรงพระกรุณาให้เลื่อนยศเป็น พระยาณรงค์เรืองฤทธิ์ประสิทธิสงคราม พระยาถลางคนแรกหลังสงคราม
 พม่า พ.ศ. 2352 เมื่อวันขึ้น 9 ค่ำเดือน 8 ปีระกา นักชัตรเบญจศก (จ.ศ. 1175 หรือ พ.ศ. 2356) สารตราของ
 สมเด็จพระบรมราชาเจ้ามหาเสนานุรักษ์ทั้งสองฉบับยืนยันว่า ประวัติการรับราชการของพระยาถลางคนแรก
 หลังสงครามพม่า พ.ศ. 2352 พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระ. (2511). ดำรงราชานุสรณ์ พิมพ์เป็นที่ระลึกเพื่อ
 เฉลิมพระเกียรติในการเสด็จพระราชดำเนินเปิดพระรูปอนุสาวรีย์ ณ กระทรวงมหาดไทย เมื่อ
 1 เมษายน 2511. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.

เอกสารอ้างอิง

ดำรงราชานุภาพ. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระ. (2511). ดำรงราชานุสรณ์ พิมพ์เป็นที่ระลึกเพื่อ
 เฉลิมพระเกียรติในการเสด็จพระราชดำเนินเปิดพระรูปอนุสาวรีย์ ณ กระทรวงมหาดไทย เมื่อ
 1 เมษายน 2511. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
 ท้องตราถึงเจ้าพระยาสุธรรมมนตรี พระยานคร ให้ขับต้อนราษฎรซึ่งหนีพม่ามาจากเมืองถลาง กลับไปตั้ง
 ภูมิลำเนาตั้งอยู่ที่ ตำบลกรำภูษา จ.ศ. 1175. (2513). [คำคัดถ่ายทอด]. (เลขที่ 9 หมวดจดหมายเหตุ
 รัชกาลที่ 2). หอสมุดแห่งชาติ: กรุงเทพฯ.

- ห้องตราเจ้าพระยาอัศรมหาเสนา ถึงพระยาศรีธรรมโศกราช ให้ส่งข้าวเมืองไทรบุรีไปให้พระวิเชียรภักดีซึ่ง
ออกไปจัดการตั้งเมืองกลางที่ตำบล กระจ่าง วันอาทิตย์ ขึ้น 7 ค่ำ เดือน 8 ปีระกา จ.ศ.1175. (2512).
[คำคัดถ่ายทอด]. (เลขที่ 5 หมวดจดหมายเหตุ รัชกาลที่ 2). หอสมุดแห่งชาติ: กรุงเทพฯ.
- ใบบอกเมืองภูเก็ต จ.ศ. 1279. [กระดาษเพลลา]. (เลขที่ 2. ม.2.12ก/1). เส้นดินสอ. สำนักหอจดหมายเหตุ
แห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. (2544). อักษรานุกรมนามสกุล
พระราชทาน ใน พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พิมพ์
ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พีเพรส.
- มนตรีสุริยวงศ์, พระยา.(2483). ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ. กรุงเทพฯ: โสภณพิพรรฒธนากร.
- ร่างตราถึงพระยาไทรบุรี เรื่องถวายสิ่งของในการเพลิงพระบรมศพ ฯลฯ. จ.ศ.1173. (2354). [หนังสือสมุด
ไทยดำ]. (เลขที่ 2 หมวดจดหมายเหตุ รัชกาลที่ 2). หอสมุดแห่งชาติ: กรุงเทพฯ.
- _____. (2513). [คำคัดถ่ายทอด]. (เลขที่ 2 หมวดจดหมายเหตุ รัชกาลที่ 2). หอสมุดแห่งชาติ: กรุงเทพฯ.
- ร่างตราเจ้าพระยาอัศรมหาเสนาฯ มาถึงเมืองนครฯ เรื่องให้พระยาไทรชายขาวให้เป็นกำลังแก่พระยาถลาง
ให้ส่งตัวหลวงบำรุงเมืองถลางเข้ามา ณ กรุงฯ และถึงเมืองถลางให้ถอดพระยกกระบัตร์แล้ว
ส่งตัวเข้ามา ณ กรุงฯ. (2356). [หนังสือสมุดไทยดำ]. (เลขที่ 7 หมวดจดหมายเหตุ รัชกาลที่ 2).
หอสมุดแห่งชาติ: กรุงเทพฯ.
- _____. (2512). [คำคัดถ่ายทอด]. (เลขที่ 7 หมวดจดหมายเหตุ รัชกาลที่ 2). หอสมุดแห่งชาติ: กรุงเทพฯ.
- สุนัย ราชภัณฑารักษ์. (2517). ภูเก็ต. กรุงเทพฯ: พระจันทร์.
- _____. (2528). ท้าวเทพกระษัตรี. ขอนแก่น: ศิริภัณฑ์ออฟเซ็ท.